

For mig stiller det sig saaledes, at det Synspunkt, fra hvilket den konstitutionelle Kamp har været ført i en Række af Aaringer, mod Fortsættelse af Provisorierne og for en Afslutning og Begrænsning af det provisoriske System paa en saadan Maade, at det var affaaet i Fremtiden, det staar endnu den Dag i Dag i samme Lys for mig som altid, og jeg ønsker for mit Bedkommende kun et Forlig, som giver Garantier baade over for Provisorier i deres Almindelighed og særlig ogsaa over for den Brug af den provisoriske Magtshulde, der er kommen frem som en uheldig Udvikling af vort Militærvæsen. Jeg skal ikke gaa nærmere ind paa saadanne Betragtninger, idet jeg maa tilstaa, at jeg, efter som Aarene forløb, ikke til Stadighed føler mig oplagt til at gentage i Ord den samme Protest, selv om jeg mener, den er lige saa berettiget i dette Øjeblik, som i det Øjeblik, det provisoriske System første Gang fremtraadte. Jeg har derfor kun tænkt at tale om nogle enkelte Smaating paa Budgettet, som der kunde være naturligt Foranledning til at drage frem ved denne Lejlighed. Et saadant Punkt, som jeg gerne vilde henlede Opmærksomheden paa, findes paa Justitsministerens Budget og vedrører et Forhold, der oftere har været fremme, men som dog ikke endnu er ført til en saadan Løsning, at alle de interesserede Parter føle sig tilfredse dermed. Det er den Maade, paa hvilken vort Fængselsvæsen ordner det Arbejde, hvormed Fangerne maa sysselsættes i den Tid, de sidde i Fængsel. Det er klart nok, at Fangearbejdet er nødvendigt som et Opdragelsesmiddel for dem, der have forbrudt sig mod Samfundets Love; men at et saadant Synspunkt ogsaa er det, der væsentlig bør være Tale om ved Bestæftigelse af Fangerne. Saaledes som man imidlertid i adskillige Aaringer har sysselsat dem, har Arbejdet i Fængslerne haft Virkninger over for Befolkningen, som denne ikke har kunnet staa sig ved. Det er blevet et Led i den industrielle Konkurrence, og mangfoldige Ørene særligt af vort Haandværkstilv føle sig brøstholdne ved en saadan Konkurrence fra Statens Side. Det er atter og atter udtalt, hvor Haandværkere have været samlede paa Repræsentantmøder og lign., at en Henvendelse til Staten paa det Omraade var nødvendig, og at man har for Nar sølt, hvorledes man gif tilbage under Trykket af denne Konkurrence. Jeg skal nævne nogle enkelte Eksempler paa, i hvilken Grad, i alt Fald tilsyneladende, Trykket her gør sig gældende. Saaledes er det Tilfælde, at medens Landet over et Haandværk som Kurvemageri bestæftiger 150 Mennesker, Mestres og Svende,

saar bestæftiger alene Bridesløselille Gellefængsel omtrent 50 Mennesker med det samme Slags Arbejde. Det er ganske øjensynligt, at en saa stor Arbejdskraft i Forhold til Landets hele Forbrug maa gribe forstyrrende ind i den naturlige Udvikling af en saadan Næringsvej. Resultatet synes her ogsaa at være, at det efter en større Maalestok gaar tilbage med denne som med adskillige andre borgerlige Næringsveje. Hvis man vil sige, at det ikke er den trykkelige Konkurrence med Fængslerne, men derimod Konkurrencen med det udenlandske Marked, som gør det, vil jeg svare, at det er ikke sandsynligt, at denne her spiller nogen stor Rolle. Dertil er Tolben paa de Varer, her er Tale om, for stor; det er navnlig grovere Varer, og Tolben er 10 St. Hundet, hvilket gør Varen saa meget dyrere, at indforstrengte Varer ikke kunne komme til at gøre sig stærkt gældende. Naar man kaster et Blik paa Forretningsopgørelser fra Folk rundt omkring i Landet inden for dette lille Omraade, vil man se, at f. Eks. i en By som Aalborg kan en Forretning, som i 1885—86 gav 600 Kr. Overskud, i 1892 være sunket ned til 100 Kr.; en anden større Forretning sammesteds, som gav 3,600 Kr., være sunket til 1,700 Kr. I Horsens er en lignende Forretning i 5—6 Aar sunken fra 3,500 til 900 Kr., i Aarhus er en Forretning sunken fra 1,500 Kr. til 600 Kr., en anden fra 600 til 200 Kr., i Randers findes en Nedgang fra 2,800 til 500 Kr., eller i en anden Forretning fra 2,900 til 500 Kr., i Varde har der fundet en Synken Sted fra 1,000 til 300 Kr. eller fra 600 til 100 Kr. I Kjøbenhavn er der en ringere Synkning, men der er dog altid Tilbagegang. En Forretning er i samme Tidrum gaaet tilbage fra 17,500 til 14,500, en anden fra 5,300, til 4,500, en tredje fra 6,500 til 2,300 og en fjerde fra 4,060 til 2,430; kun en ganske enkelt Forretning kan opvise nogen som helst Fremgang. Og saaledes vil man kunne gaa alle Landets Nøbskæder igennem og stadig finde en Nedgang, som beløber sig til en betydelig stor Del af den hele Indtægt. Det er imidlertid ikke underligt, at noget saadant finder Sted, efter som Arbejdskraften i Fængslerne er bortliciteret eller rettere bortauktioneret til Entreprenører, som her arbejde paa saar billige Vilkaar, at den private Industri paa ingen Maade er i Stand til at hamle op med dem. Naar der i daglig Arbejds løn kun betales 23 Øre for en Fange i Bridesløselille, er det jo givet, at for en saadan Søn kan ingen privat Mand ellers skaffe sig det samme Arbejde udført. I Sønnen er saa